

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо оцінки рівня спроможності
територіальних громад**

Методичні рекомендації щодо оцінки рівня спроможності територіальних громад підготовлено Директоратом з питань розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою Мінрегіону на виконання пункту 3 доручення

Прем'єр-міністра України О. Гончарука від 11.11.2019 № 39919/1/1-19 за результатами селекторної наради під головуванням Прем'єр-міністра України з питання реалізації програм і проектів регіонального розвитку, що відбулася 8 листопада 2019 р.

Запропоновані Методичні рекомендації мають виключно інформаційний характер та не встановлюють норм права.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо оцінки рівня спроможності територіальних громад

1. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня спроможності територіальних громад (далі – Методичні рекомендації) містять основні показники, які визначають соціально-економічну спроможність територіальних громад, порядок та критерії оцінки рівня спроможності територіальних громад.

2. У цих Методичних рекомендаціях терміни вживаються у такому значенні:

граничне значення критерію оцінки рівня спроможності територіальних громад (далі – граничне значення) – мінімальне значення критерію, досягнення (перевищення) якого визначає рівень спроможності територіальних громад. Якщо показник критерію оцінки рівня спроможності територіальних громад є меншим граничного значення, відповідний критерій визначає низький рівень спроможності територіальної громади, крім випадків, передбачених пунктом 9 цих Методичних рекомендацій;

індекс податкоспроможності бюджету територіальної громади (далі – індекс податкоспроможності) – коефіцієнт, що визначає рівень податкоспроможності бюджету територіальної громади порівняно з аналогічним середнім показником по всіх зведених бюджетах міст обласного значення, районів і бюджетах об'єднаних територіальних громад в Україні у розрахунку на одну людину;

критерій оцінки рівня спроможності територіальних громад (далі – критерій оцінки) – показник, який характеризує можливість територіальних громад самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, та розвиток інфраструктури відповідної територіальної громади;

площа території територіальної громади (далі – площа) – величина, яка характеризує розмір території, що знаходиться в межах юрисдикції ради територіальної громади;

частка місцевих податків та зборів у доходах бюджету територіальної громади (далі – частка місцевих податків та зборів) – співвідношення між обсягом надходжень місцевих податків та зборів за останній звітний бюджетний період та обсягом надходжень бюджету територіальної громади за рахунок закріплених за місцевими бюджетами загальнодержавних податків і зборів або їх частки, які сплачені на території громади, та коштів бюджету територіальної громади у частині доходів загального фонду бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів за останній звітний бюджетний період;

чисельність населення – чисельність жителів, які постійно проживають на території територіальної громади, урахуваючи тимчасово відсутніх осіб, якщо їхня відсутність за місцем постійного проживання не перевищувала 12 місяців.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в законах України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», Методиці формування спроможних територіальних громад, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. № 214, інших нормативно-правових актах.

3. Методичні рекомендації можуть застосовуватися при розробці та внесенні змін до перспективних планів формування територій громад Автономної Республіки Крим, областей.

4. Попереднім етапом здійснення оцінки рівня спроможності територіальних громад є встановлення відповідності територіальних громад основним показникам, що визначають спроможність територіальної громади самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень соціально-економічного зростання та, відповідно, надання публічних послуг у довгостроковій перспективі (далі – спроможність територіальної громади).

5. Основними показниками, що визначають спроможність територіальних громад є:

1) нерозривність та географічна цілісність території територіальної громади;

2) на території територіальної громади проживає не менш як 250 дітей шкільного і 100 дітей дошкільного віку;

3) на території територіальної громади розташований загальноосвітній навчальний заклад I-III ступеня, проектною потужністю не менш як 250 учнів.

6. У разі невідповідності територіальної громади хоча б одній із вимог, встановлених у пункті 5 цих Методичних рекомендаціях, така територіальна громада не може вважатися спроможною, а оцінка рівня її спроможності не здійснюється у зв'язку із недоцільністю.

7. У разі відповідності територіальної громади вимогам, встановленим у пункті 5 цих Методичних рекомендаціях, здійснюється оцінка рівня спроможності такої територіальної громади.

8. Оцінка рівня спроможності територіальних громад здійснюється на основі критеріїв оцінки з урахуванням граничних значень, які становлять:

чисельність населення – 3000 осіб;

площа – 200 км²;

індекс податкоспроможності – 0,3;

частка місцевих податків та зборів – 10%.

9. У разі, якщо індекс податкоспроможності перевищує 2,0, значення показників (у тому числі граничне) критерію «Чисельність населення», наведені в таблиці 1, збільшуються на 200 осіб за кожне перевищення індексу податкоспроможності на 0,1 від показника 2,0.

У разі, якщо чисельність населення перевищує 20 000 осіб, допускається зниження граничного значення критерію «Індекс податкоспроможності» на 0,01 за кожне перевищення чисельності населення на 1000 осіб від показника 20 000 осіб.

10. Рівень спроможності залежить від значення показника, який відображає певний критерій оцінки (наведені в таблиці 1).

Таблиця 1

Критерій оцінки	Показник	Числове значення	Рівень спроможності
Чисельність населення	до 3 тисяч жителів	0,3	Низький
	від 3 до 5 тисяч жителів	0,6	Середній
	5 тисяч жителів і більше	1	Високий
Площа	до 200 км ²	0,3	Низький
	від 200 до 400 км ²	0,6	Середній
	400 км ² і більше	1	Високий
Індекс податкоспроможності	до 0,3	0,3	Низький
	від 0,3 до 0,9	0,6	Середній
	0,9 і більше	1	Високий
Частка місцевих податків та зборів	до 10%	0,3	Низький
	від 10 до 20%	0,6	Середній
	20% і більше	1	Високий

11. Оцінка рівня спроможності територіальних громад здійснюється на основі суми числових значень критеріїв оцінки.

При цьому, якщо загальна оцінка становить:

- 1) від 1,2 до 1,8 – територіальна громада має низький рівень спроможності;
- 2) від 1,9 до 3,2 – територіальна громада має середній рівень спроможності;
- 3) від 3,3 до 4 – територіальна громада має високий рівень спроможності.